

AUDITORAAT

Nr.: A/A 230.756/XIV-38.342

Code: V-12-APR

VERSLAG

Betreffende het beroep tot nietigverklaring

-----

inzake: Jaak VAN DER GUCHT

Vertegenwoordigd door mr. GEELEN, advocaat, met kantoor te 3500 HASSELT, Gouverneur Roppesingel 131, waarbij keuze van woonplaats wordt gedaan.

tegen: nv NATIONALE BANK VAN BELGIË

Vertegenwoordigd door mrs. FYON, D'HOOGHE en DE GROOT, advocaten, met kantoor te 1000 BRUSSEL, Loksumstraat 25, waarbij keuze van woonplaats wordt gedaan.

I. VOORWERP VAN HET VERZOEKSCHRIFT

Met een op 19 mei 2019 elektronisch ingediend verzoekschrift vordert de verzoekende partij de nietigverklaring van de beslissing van de Regentenraad van de Nationale Bank van België van 25 maart 2020 tot goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag van het boekjaar 2019 en de regeling van de winstverdeling voor dat boekjaar.

II. RECHTSPLEGING

De memories werden regelmatig ingediend.

III. UITEENZETTING VAN HET JURIDISCH EN FEITELIJK KADER

1. Artikel 2 van de wet van 22 februari 1998 ‘tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België’ (hierna: Wet Nationale Bank) staat onder hoofdstuk I ‘Aard en doelstellingen’. Dit artikel luidt als volgt: *“De Nationale Bank van België, [...] ingesteld bij de wet van 5 mei 1850, maakt integrerend deel uit van het Europees stelsel van centrale banken, hierna ESCB genoemd, waarvan de statuten werden vastgelegd in het desbetreffend Protocol gehecht aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie.*

Daarenboven gelden voor de Bank deze wet, haar eigen statuten en, aanvullend, de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen.”

Artikel 141, § 1, van de wet van 2 augustus 2002 ‘betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten’ bevat de volgende interpretatieve bepaling over voormeld artikel 2: *“De woorden “en, aanvullend, de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen” worden uitgelegd in die zin dat de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen slechts van toepassing zijn op de Nationale Bank van België:*

1° voor de aangelegenheden die niet worden geregeld door de bepalingen van titel VII van het derde deel van het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie en van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, noch door voornoemde wet van 22 februari 1998 of de statuten van de Nationale Bank van België; en

2° voor zover zij niet strijdig zijn met de bepalingen bedoeld in 1°.”

2. De Nationale Bank heeft overeenkomstig artikel 3 Wet Nationale Bank haar maatschappelijke zetel te Brussel.

Uit artikel 4 Wet Nationale Bank blijkt dat de Belgische Staat de helft van de aandelen in de Nationale Bank heeft: *“Het maatschappelijk kapitaal van de Bank, dat (tien miljoen euro) bedraagt, is vertegenwoordigd door vierhonderdduizend aandelen, waarvan tweehonderdduizend aandelen die nominatief en onoverdraagbaar zijn, door de Belgische Staat zijn ingetekend en tweehonderdduizend aandelen (op naam of gedematerialiseerd). Het maatschappelijk kapitaal is volledig afgelost.*

De aandelen, behoudens die welke aan de Staat toebehoren, kunnen naar goedvinden van de eigenaar, zonder kosten, worden omgezet in aandelen op naam of in gedematerialiseerde aandelen.”

3. Overeenkomstig artikel 20.4. Wet Nationale Bank keurt de Regentenraad, die is samengesteld uit de gouverneur, de directeurs en 10 regenten, “*de begroting der uitgaven alsook de jaarrekeningen goed, die worden voorgelegd door het Directiecomité. Hij regelt definitief de verdeling der winsten die door het Comité wordt voorgesteld*”.¹

Artikel 32 Wet Nationale Bank bepaalt hoe de jaarlijkse winsten worden verdeeld. Voor de verdeling moeten de volgende stappen worden toegepast:²

“ 1° een eerste dividend van 6 % van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders;

2° van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve;

3° van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve;

4° het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting.”

4. Artikel 36 Wet Nationale Bank regelt de wijziging van de statuten door de Regentenraad. Deze bepaling luidt als volgt: “*De Regentenraad wijzigt de statuten teneinde ze in overeenstemming te brengen met de bepalingen van deze wet en de voor België bindende internationale verplichtingen.*

Andere wijzigingen in de statuten worden, op voorstel van de Regentenraad, goedgekeurd met de drievierde meerderheid van de stemmen verbonden aan het totaal van de op de algemene vergadering van de aandeelhouders aanwezige of vertegenwoordigde aandelen.

Voor de statutenwijzigingen is de goedkeuring van de Koning vereist.”

5. Op 25 maart 2020 keurt de Regentenraad de jaarrekening en het jaarverslag van het boekjaar 2018 en de regeling van de winstverdeling voor dat boekjaar goed. Dit is het bestreden besluit.

In het jaarverslag (p. 104-105) staat het volgende over de winstverdeling:³

---

¹ Zie eveneens artikel 30.8 van de statuten van de Nationale Bank (https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/juridisch/n/statutes_n.pdf).

² Zie eveneens artikel 49 van de statuten van de Nationale Bank (https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/juridisch/n/statutes_n.pdf).

2.1.1.3 Winstverdeling

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de value at risk /expected shortfall-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;*
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;*
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekeningen).*

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het Expanded Asset Purchase Programme, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50% van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 6,6 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 122,57 per aandeel, dat is een vermindering met 11,5% ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat er dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen."

6. De verzoeker is aandeelhouder van de nv Nationale Bank van België.⁴

---

³ <https://www.nbb.be/doc/ts/publications/nbbreport/2019/nl/ondernemingsverslag.pdf>

⁴ Stukkenbundel verzoekende partij, stuk 1.

IV. EXCEPTIE WEGENS HET GEBREK AAN RECHTSMACHT

A. Standpunt van de partijen⁵

- Verzoekschrift

De verzoeker voert aan dat de Raad van State over de vereiste rechtsmacht beschikt. Gelet op de aan verwerende partij toevertrouwde opdrachten van algemeen belang en gelet op het feit dat de werking en inrichting van de verwerende partij grotendeels van overheidswege is bepaald, dient zij als een administratieve overheid te worden beschouwd wier besluiten aangevochten kunnen worden bij de Raad van State. De verzoeker verwijst hiervoor naar het arrest 74/2010 van het Grondwettelijk Hof van 23 juni 2010. Het is derhalve duidelijk dat de verwerende partij, ook al is zij opgericht als private vennootschap, een overheidstaak vervult. Zij is wettelijk erkend in de uitvoering van haar taak van algemeen belang en valt daarin onder het toezicht van de minister van Financiën. Binnen deze taak van algemeen belang heeft zij bovendien de bevoegdheid om derdenbindende beslissingen te nemen. De winstverdeling is een dergelijke beslissing. De winstverdeling heeft uitwerking ten aanzien van derden, m.n. de particuliere aandeelhouders. De winstverdeling is derhalve een eenzijdige, uitvoerbare rechtshandeling die bindend is ten aanzien van derden.

- Memorie van antwoord

De verwerende partij voert aan dat de Raad van State niet over de vereiste rechtsmacht beschikt. Er dient te worden besloten dat:

- De door verzoeker ingestelde vordering als werkelijke en rechtstreekse voorwerp een geschil over subjectieve rechten heeft, waarvan de beslechting op grond van artikel 144 van de Grondwet tot de exclusieve bevoegdheid van de hoven en rechtbanken behoort;
- De door verzoeker ingestelde vordering in elk geval ontsnapt aan de bevoegdheid van Uw Raad, nu dit contentieux op basis van artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek uitdrukkelijk is toevertrouwd aan de ondernemingsrechtbank;
- De door verzoeker ingestelde vordering hoe dan ook niet gericht is ten aanzien van een beslissing waarbij de Nationale Bank van België is opgetreden op grond van een imperiumbevoegdheid.

---

⁵ De standpunten van de partijen worden slechts in beknopte samenvatting weergegeven.

- Memorie van wederantwoord

De verzoeker antwoordt dat de exceptie niet gegrond is. Het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering van de verzoekende partij is niet het subjectief recht op een dividend. Er is sprake van een subjectief recht als de bevoegdheid van de overheid volledig gebonden is. Indien de aanvrager voldoet aan de voorwaarden, moet de overheid het subjectief recht erkennen. De betwisting betreft een zuiver discretionaire beslissing. Dit wordt door de verwerende partij erkent in de memorie van antwoord. De verwerende partij verwacht subjectieve rechten en contractuele rechten, maar dit zijn evenwel geen synoniemen. Daarenboven blijkt uit de doelstelling als uit het bevoegd orgaan dat de winstverdeling voor de Nationale Bank geen contractuele aangelegenheid is. Nog daargelaten de vraag of er voor de Nationale Bank sprake is van een vennootschapscontract, is duidelijk dat de verdeling van de winst helemaal geen louter contractuele aangelegenheid is, maar eerder een aangelegenheid waarin rekening gehouden wordt met het algemeen belang. De doelstelling van de Nationale Bank bestaat erin om haar taak van algemeen belang te realiseren, zoals blijkt uit het arrest 74/2010 van het Grondwettelijk Hof. Daarnaast wordt de beslissing over de winstverdeling genomen door de Regentenraad en niet via de algemene vergadering. Er bestaat daarnaast geen contractuele verhouding tussen de partijen. De Nationale bank bestaat niet op grond van een contract, maar op grond van een organieke wet. Voor de Nationale Bank bestaat er geen aan de aandeelhouders gemeenschappelijke doelstelling. De verzoeker beroept zich niet op een subjectief recht op een hogere winstuitkering. Hij kaart daarentegen de onregelmatigheid aan van de besluitvorming over wat er niet aan de particuliere aandeelhouders wordt toegekend en als overschot aan de Belgische Staat wordt uitgekeerd. De verzoeker vordert daarmee een legaliteitscontrole in abstracto, zonder aanspraken op een bepaald subjectief recht voor te leggen aan Uw Raad. Er ligt te dezen dan ook een objectief geschil voor.

Wat de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank betreft, merkt de verzoekende partij vooreerst op dat de bevoegdheid toegekend door artikel 574, 1° Ger. Wb. een niet-exclusieve bevoegdheid betreft. Daarnaast is artikel 574, 1° Ger. Wb. van strikte interpretatie. Deze bepaling doet geen afbreuk aan het uit de artikelen 144-145 G.W. afgeleide onderscheid tussen het objectief en subjectief contentieux en de bevoegdheid van de Raad van State voor het objectief contentieux. Volgens het Hof van Cassatie volstaan de algemene bevoegdheidsbepalingen voor andere rechters niet om de bijzondere rechtsmacht van de Raad van State uit te sluiten. In deze bestaat het werkelijke voorwerp van het beroep uit een eenzijdig administratieve rechtshandeling waarvoor de Raad van State bevoegd is. De toepassing van artikel 574, 1° Ger. Wb. vergt dat het werkelijke voorwerp van het geschil "*een geschil is ter zake van een vennootschap die beheerst wordt door het Wetboek van Vennootschappen*" Die voorwaarde is voor de Nationale Bank zeker niet. Ten eerste is er geen sprake van een geschil in een vennootschapscontext. Zo is er geen vennootschapscontract tussen de vennoten van de Nationale Bank. Evenmin is er een aan de aandeelhouders gemeenschappelijke doelstelling. De doelstelling van de winstverdeling bij de Nationale Bank bestaat in het realiseren van haar taak van algemeen belang. De winstverdeling gebeurt niet op basis van het vennootschapscontract. De werking van de Nationale Bank is grotendeels wettelijk bepaald waarbij de rechten van de aandeelhouders sterk beperkt zijn. De wijze van winstverdeling is daarbij vreemd aan de normale vennootschapscontext. Anders dan bij gewone vennootschappen gebeurt de

winstverdeling via 2 organen, met name het directiecomité en de regentenraad. Geen van deze organen is een emanatie van de algemene vergadering. Het werkelijk voorwerp van het vernietigingsberoep bestaat er niet in dat de verzoeker gerechtigd is op een hoger dividend, maar peilt naar de wettigheid van wat er niet aan de aandeelhouders wordt toegekend en als overschot aan de Belgische Staat wordt uitgekeerd. Een derde reden waarom de Ondernemingsrechtbank niet bevoegd is, is het gebrek aan toepasbaarheid van artikel 2:44 WVV. Uit art. 2:1 WVV volgt dat dit wetboek enkel van toepassing is op de rechtspersonen die geregeld zijn in dit wetboek. De verwerende partij is geen waarachtige naamloze vennootschap aangezien er geen vennootschapscontract is en er tussen de aandeelhouders geen gemeenschappelijke doelstelling is. Eveneens wordt de verwerende partij beheerst door de regels van de Wet Nationale Bank. Uit artikel 141, §1, wet van 2 augustus 2002 volgt dat het wetboek slechts een beperkte toepassing kent. Zo volgt de winstverdeling niet uit het vennootschapscontract, maar uit artikel 32 van de Wet Nationale Bank. Er ligt een objectief geschil buiten het klassieke vennootschapscontentieux voor.

Wat het gebrek aan imperiumbevoegdheid van de Nationale Bank betreft, faalt de exceptie op verscheidene punten. De Nationale Bank is geen louter privaatrechtelijke partij. Zij is ingericht als een overheidsinstantie, opereert volgens doelstellingen van algemeen belang op aansturen van de federale overheid. Het is correct dat de vennootschap formeel opgericht is als naamloze vennootschap, maar dit formele aspect wordt irrelevant, nu het overgrote deel van haar werking is onttrokken aan de toepassing van de normale regels die dergelijke rechtspersonen beheren. De verzoeker is als derde gebonden door het besluit van de verwerende partij. Hij staat niet in een contractuele aandeelhoudersverhouding met de verwerende partij. De Raad heeft zich bevoegd verklaard om beslissingen te vernietigen waarbij de verzoekende partij in een contractuele relatie staat ten aanzien van de verwerende partij. De particuliere aandeelhouder kan geen invloed uitoefenen op het beleid van de Nationale Bank. Zelfs de algemene vergadering van aandeelhouders van de verwerende partij wordt niet beschouwd als een orgaan van de Nationale Bank. De Belgische Staat, met 50% meerderheidsaandeelhouder van de Nationale Bank, benoemt de Gouverneur, de zes directeurs en 5 (van de 10) overige regenten. Er is geen sprake van een normale aandeelhoudersverhouding. De verzoeker moet daarom als derde worden beschouwd. Daarbij komt dat de verwerende partij voor het overgrote deel van haar werking onttrokken is aan de vennootschapswetgeving (art. 141, § 1, wet van 2 augustus 2002) en de rechten van de particuliere aandeelhouders zeker voor de winstverdelingsbeslissing onbestaande zijn. Er wordt eenzijdig over de winstverdeling besloten door de verwerende partij. De winstverdeelsleutels zijn vastgelegd in de wet en wordt genomen door een orgaan waarvan de werking door de wet wordt bepaald zonder dat er enige participatie mogelijk is van de particuliere aandeelhouder, terwijl de beslissing bindend is voor alle aandeelhouders. De winstverdelingsbeslissing gebeurt voornamelijk vanuit de doelstelling van het algemeen en openbaar belang.

B. Beoordeling

1. De Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, doet overeenkomstig artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (hierna: RvS-Wet) uitspraak over de beroepen tot nietigverklaring wegens machtsoverschrijding *sensu lato*, ingesteld tegen de akten en reglementen van de onderscheiden administratieve overheden.

Deze vernietigingsbevoegdheid is algemeen en residuair. Zij is algemeen, in die zin dat de Raad van State de natuurlijke rechter is in het administratiefrechtelijk annulatieberoep en dat alle eenzijdige administratieve rechtshandelingen in principe voor dit rechtscollege kunnen worden bestreden. Zij is echter tezelfdertijd residuair: de Raad van State heeft enkel rechtsmacht “*indien het geschil niet door de wet aan een ander rechtscollege wordt toegekend*”.⁶

Een dergelijk gebrek aan rechtsmacht van de Raad van State mag niet worden verward met de situatie waarin het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering tot nietigverklaring een subjectief recht betreft. In dat geval is de Raad van State evengoed zonder rechtsmacht, maar dat gebrek is rechtstreeks gebaseerd op de in artikelen 144-145 van de Grondwet verankerde primauteit van de justitiële rechter. Zelfs zonder specifieke wetsbepaling moet de Raad van State zich zonder rechtsmacht verklaren wanneer hij wordt geadieerd voor een dergelijk geschil.^{7/8}

---

⁶ Zie art. 14, § 1, eerste zinsdeel, RvS-Wet; T. COENS, "De weerslag van de inwerkingtreding van de artikelen 2:44 en 2:46 WVV op de rechtsmacht van de Raad van State", *RW* 2019-20/8, 284; RvS 21 september 2018, nr. 242.403, *de gemeenten Sint-Lambrechts-Woluwe en Oudergem*: “*De bevoegdheid van de Raad van State is een residuaire bevoegdheid die uitgesloten kan zijn krachtens een bijzondere wetsbepaling of krachtens de artikelen 144 en 145 van de Grondwet.*”; zie eveneens: RvS 20 maart 2015, nr. 230.590.

⁷ T. COENS, "De weerslag van de inwerkingtreding van de artikelen 2:44 en 2:46 WVV op de rechtsmacht van de Raad van State", *RW* 2019-20/8, 284.

⁸ Uit de artikelen 144 en 145 van de Grondwet volgt dat de geschillen over subjectieve rechten - altijd, wat de geschillen over burgerlijke rechten betreft, en in principe, wat de geschillen over politieke rechten betreft - tot de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken behoren. Onder voorbehoud van een toewijzing van bevoegdheid inzake politieke rechten, is de Raad van State dan ook niet bevoegd om kennis te nemen van beroepen tot nietigverklaring waarvan het werkelijke en rechtstreekse voorwerp een geschil over subjectieve rechten betreft (RvS 3 maart 2016, nr. 234.002; RvS 30 april 2015, nr. 231.090 van 30 april 2015). De bevoegdheid van de Raad van State hangt aldus af van de vraag of wat bestreden wordt een beslissing is waarbij de overheid gebruik heeft gemaakt van haar discretionaire beoordelingsbevoegdheid, of integendeel een beslissing waarbij de overheid vaststelt dat de betrokkene voldoet aan de wettelijke en reglementaire voorwaarden waardoor hij zich kan beroepen op een welbepaald recht (RvS 3 maart 2016, nr. 234.002; RvS 30 april 2015, nr. 231.090 van 30 april 2015). De Raad van State heeft bijgevolg enkel rechtsmacht indien de bestreden beslissing een constitutieve beslissing is waarbij de overheid gebruik heeft gemaakt van haar discretionaire beoordelingsbevoegdheid (RvS 5 juli 2016, nr. 235.359).

2. Daargelaten de vraag of de verhouding tussen de Nationale Bank en haar aandeelhouders van louter contractuele aard is, waarvoor de Raad van State zonder rechtsmacht zou zijn op grond van de artikelen 144-145 Grondwet, kan worden gewezen op artikel 574, 1° Gerechtelijk Wetboek (hierna: Ger.W.) en artikel 2:44, eerste lid, Wetboek van 23 maart 2019 van Vennootschappen en Verenigingen (hierna: WVV). Deze bepalingen voeren de ondernemingsrechtbank aan als de bevoegde rechtbank om kennis te nemen van het geschil.

3. Overeenkomstig artikel 574, 1°, Ger.W. [neemt] [d]e *ondernemingsrechtbank [...] kennis [...] van geschillen ter zake van een vereniging met rechtspersoonlijkheid, stichting of vennootschap, met uitzondering van een vereniging van mede-eigenaars, evenals van geschillen die ontstaan tussen hun voormalige, actuele of toekomstige vennoten of leden met betrekking tot de betrokken vennootschap, stichting of vereniging*”.⁹

3.1. In de voorliggende zaak ligt een betwisting voor tussen een aandeelhouder en een naamloze vennootschap omtrent de winstverdeling bij goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag van het boekjaar 2019. Een dergelijk geschil is bij uitstek een vennootschapsrechtelijk geschil, waarvoor de ondernemingsrechtbank de natuurlijke rechter is.

3.2. Met de verzoeker kan worden aangenomen dat de Nationale Bank van België geen typische naamloze vennootschap is. Dit blijkt onder meer uit de structuur en taken van de Nationale Bank en ook uit de regels omtrent de winstuitkering.

- De Nationale Bank wordt geregeld door de Wet Nationale Bank. Naar luid van artikel 2, tweede lid, van deze wet gelden voor de Nationale Bank deze wet, haar statuten en aanvullend, de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen.¹⁰ Blijkens artikel 4 van deze wet bezit de Belgische Staat 50 procent van de aandelen. Een belangrijk orgaan binnen de Nationale Bank is de Regentenraad die overeenkomstig artikel 20.1 Wet Nationale Bank is samengesteld uit de gouverneur, de directeur en 10 regenten. Dit orgaan bestaat niet in andere vennootschappen en toont o.m. de overheidscontrole aan.

---

⁹ Zoals vervangen bij art. 11 van de wet van 15 april 2018 (*B.S.* 14 augustus 2018; iwt. 1 november 2018).

¹⁰ Zie interpretatieve bepaling vervat in artikel 141, § 1, van de wet van 2 augustus 2002 ‘betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten’

- De inrichting en werking van de Nationale Bank wordt vrijwel volledig van overheidswege bepaald¹¹ vanwege de taken van algemeen belang waarmee de Nationale Bank belast is.¹² Zo is de Nationale Bank belast met het Europees monetair beleid, de uitgifte van biljetten en munten, studie- en informatiecentrum, het financieel toezicht, internationale opdrachten, dienstverlening aan de staat, dienstverlening aan de financiële sector, het effectenvereffeningsstelsel (NBB-SSS), en dienstverlening aan centrale banken.¹³
- Artikel 32 van de Wet Nationale Bank bepaalt hoe de jaarlijkse winsten worden verdeeld. Voor de verdeling moeten de volgende stappen worden toegepast: 1° een eerste dividend van 6 % van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders; 2° van het excedent wordt een bedrag toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve; 3° van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend; 4° het saldo wordt toegekend aan de Staat.

3.3. Gelet op de hiervoor geschetste bijzondere situatie van de Nationale Bank van België, is de rol van de aandeelhouders niet dezelfde als in andere naamloze vennootschappen, zoals door de verzoeker terecht wordt aangevoerd.¹⁴

Deze bijzondere situatie weerlegt evenwel niet dat in voorliggende zaak een vennootschapsgechil voorligt, met name een aandeelhouder die het niet eens is met de winstverdeling opgenomen in een goedgekeurd jaarverslag. Hiervoor is duidelijk de ondernemingsrechtbank bevoegd.

3.4. Vóór de wetswijziging van 15 april 2018 sprak artikel 574, 1°, *Ger. Wb.* over “*geschillen ter zake van een vennootschap die beheerst wordt door het Wetboek van vennootschappen, evenals van geschillen die ontstaan tussen de vennoten van een dergelijke vennootschap*”. Er kon mogelijks discussie zijn of de Nationale Bank hieronder valt, nu de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen slechts aanvullend van toepassing zijn. Evenwel kan met de verwerende partij worden aangenomen dat de Wet Nationale Bank, de statuten van de Nationale Bank geen andersluidende regeling bevatten en dus de bevoegdheidsregeling van artikel 574, 1°, *Ger. Wb.* zouden uitsluiten.

---

¹¹ Door o.m. artt. 127 e.v. VWEU, en het aan dat Verdrag gehechte protocol nr. 4 betreffende de statuten van het ESCB en van de Europese Centrale Bank, door de Wet Nationale Bank en door de bij KB bekrachtigde statuten van de NBB.

¹² GwH 23 juni 2010, 74/2010, B.7.

¹³ Zie website Nationale Bank: <https://www.nbb.be/nl/over-de-nationale-bank/taken-en-activiteiten>; zie o.m. artt. 2, 8, 9bis, 10, 12bis, 20.2. Wet Nationale Bank.

¹⁴ GwH 23 juni 2010, 74/2010, B.7.

Dit blijkt ook uit het vonnis van de rechtbank van koophandel te Brussel van 22 mei 2015 die kennis nam van de vordering die de verzoeker heeft ingesteld tegen de Nationale Bank omwille van vermeende onregelmatigheden in de jaarrekeningen.¹⁵

Artikel 574, 1°, *Ger. Wb.* is sedert de wetwijziging van 15 april 2018 in algemene bewoordingen opgesteld, in de zin dat vennootschapsgeschillen voor de ondernemingsrechtbank worden beslecht. De bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank wordt niet langer verbonden aan een welbepaalde wet of wetboek.¹⁶

4. Er kan tevens worden verwezen naar artikel 2:44, eerste lid, Wetboek van 23 maart 2019 van Vennootschappen en Verenigingen (hierna: WVV) dat luidt als volgt: *“De ondernemingsrechtbank spreekt de nietigheid van een besluit uit op verzoek van de rechtspersoon of een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen.”*

De bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen zijn overeenkomstig artikel 2, tweede lid, Wet Nationale Bank van aanvullende toepassing. Een dergelijke verwijzingsregel slaat ook op art. 2:44 WVV,¹⁷ waarvan niet wordt afgeweken in de Wet Nationale Bank, noch in de statuten.

Door de weglating van de verwijzing naar de algemene vergadering, zoals onder de vorige regeling,¹⁸ worden voortaan de besluiten bedoeld van alle vennootschapsorganen, met inbegrip van besluiten genomen door de raad van bestuur, de toezichts- en directieraad, de dagelijkse bestuurder, de vereffenaar, enzovoort.¹⁹ Hieruit volgt dat de ondernemingsrechtbank ook bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tot nietigverklaring van een besluit genomen door de Regentenraad van de Nationale Bank van België, die het bestreden besluit nam.

---

¹⁵ Adm. doss., stuk 7 (zoals bevestigd door arrest van het Hof van Beroep Brussel van 28 oktober 2019 (adm. doss., stuk 8)).

¹⁶ Zoals wetboek van 23 maart 2019 van vennootschappen en verenigingen.

¹⁷ T. COENS, "De weerslag van de inwerkingtreding van de artikelen 2:44 en 2:46 WVV op de rechtsmacht van de Raad van State", *RW* 2019-20/8, 287.

¹⁸ Het vroegere artikel 178, eerste lid, *W.Venn.* beperkte de exclusieve bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank om besluiten van vennootschapsorganen nietig te verklaren, tot besluiten van de algemene vergadering.

¹⁹ T. COENS, "De weerslag van de inwerkingtreding van de artikelen 2:44 en 2:46 WVV op de rechtsmacht van de Raad van State", *RW* 2019-20/8, 286. Artikel 2:44 staat ook onder Afdeling 3: Procedure en gevolgen van nietigheid en opschorting van besluiten van organen of van de algemene vergadering van obligatiehouders.

Hoewel de Wet Nationale Bank afwijkende bepalingen heeft om het dividend te bepalen, doet dit geen afbreuk aan de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank om kennis te nemen van het voorliggend geschil.²⁰

5. Op grond van het voorgaande dient de exceptie wegens gebrek aan rechtsmacht worden aangenomen.

V. BESLUIT

Op grond van wat voorafgaat wordt voorgesteld:

- Het beroep te verwerpen;
- de kosten van het beroep (inclusief rechtsplegingsvergoeding van 700€) komen ten laste van de verzoekende partij;
- het verslag zal in de volgende volgorde worden betekend aan de partijen: eerst aan de verzoekende partij, daarna aan de verwerende partij.

A. VAN STEENBERGE
Eerste Auditeur

---

²⁰ Vgl. RvS 21 september 2018, nr. 242.403, *de gemeenten Sint-Lambrechts-Woluwe en Oudergem*: “Zoals hierboven is opgemerkt, heeft de verwerende partij de vorm van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Overeenkomstig artikel 5 van de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales zijn op de verwerende partij de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen van toepassing, tenzij haar statuten ter zake een afwijkende bepaling bevatten wegens de bijzondere aard van de vennootschap. [...] Wat de uittreding van gemeenten-vennoten betreft, wordt weliswaar van het Wetboek van vennootschappen afgeweken, maar die afwijking heeft slechts betrekking op geheel bijkomstige aspecten, althans zeker niet op de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel.”